

Trosolwg

Mae'r safon hon yn ymwneud â chydabod bod cymunedau'n amrywiol ac yn gymhleth. Mae'n bwysig bod ymarferwyr datblygu cymunedol yn gweithio gyda'r ystod gyfan o wahanol unigolion a sefydliadau mewn cymuned. Mae hyn yn galw am wahanol ddulliau gweithredu gyda gwahanol gymunedau a chydabod perthnasoedd cyfredol ac yn y gorffennol, a gwirioneddau gwahanol gymunedau Mae angen i ymarferwyr datblygu cymunedol ganfod sut byddant yn gweithio gyda'r sefydliadau hyn a sut byddant yn cynnig cefnogaeth i alluogi sefydliadau o wahanol gymunedau i weithio gyda'i gilydd i gyflawni'r newidiadau y maent yn eu dymuno.

Mae'r safon hon yn berthnasol i bob ymarferydd datblygu cymunedol.

Trefnir y safonau datblygu cymunedol yn chwe maes allweddol:

- Un - deall ac ymarfer datblygu cymunedol
- Dau - deall cymunedau ac ymgysylltu â nhw
- Tri - gwaith grŵp a gweithredu ar y cyd
- Pedwar - cydweithio a gweithio ar draws sectorau
- Pump - dysgu cymunedol er newid cymdeithasol
- Chwech - llywodraethu a datblygu sefydliadol

Mae'r safon hon yn rhan o Faes Allweddol Un

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

- 1 dadansoddi natur, cyfansoddiad, perthnasoedd pŵer a ffactorau strwythurol sy'n effeithio ar gymunedau
- 2 meithrin perthnasoedd sy'n cydnabod persbectifau cymunedau ar eu profiadau bywyd
- 3 cynnwys cymunedau sydd wedi'u heithrio ac ar y cyrion mewn gweithgaredd cymunedol
- 4 cydnabod hawliau cymunedau i beidio ag ymgysylltu â gweithgaredd cymunedol
- 5 annog cymunedau sefydledig a rhai mwy newydd i gydweithio
- 6 bhwyluso cymunedau a sefydliadau i nodi eu materion a rennir wrth gydweithio
- 7 cefnogi perthnasoedd gwaith cydweithredol rhwng cymunedau a sefydliadau yn eich maes cyfrifoldeb
- 8 cefnogi cymunedau amrywiol i gyflawni newid yn yr hir dymor
- 9 lle bo hynny'n briodol, defnyddio'r dysgu o brofiadau cymunedau i ymgyrchu dros newid cymdeithasol neu bolisi
- 10 cefnogi cymunedau i ddeall, a lle bo hynny'n briodol, herio polisiau lleol a chenedlaethol
- 11 sicrhau bod eich gwybodaeth eich hun a'ch ymarfer ym maes datblygu cymunedol yn dal yn gyfredol

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod a deall:

Gwerthoedd a phrosesau datblygu cymunedol

1 pwysigrwydd defnyddio a hybu gwerthoedd a phroses datblygu cymunedol

2 sut mae symbylu pobl a goresgyn rhwystrau i ymgysylltiad

3 sut mae hwyluso cynnull pobl a grwpiau o fewn ac ar draws cymunedau ynghylch materion cyffredin

4 sut mae defnyddio dulliau datblygu cymunedol i herio anghydraddoldebau, anghyfiawnder cymdeithasol a chamwahaniaethu

5 sut mae sicrhau'r wybodaeth ddiweddaraf ynghylch newidiadau i gymunedau ac arfer datblygu cymunedol

Cymunedau fel cysyniad

6 y gwahanol fathau o gymunedau sy'n bodoli

7 ffactorau cymdeithasol a strwythurol sy'n eithrio cymunedau ac yn eu gyrru i'r cyrion

8 ffynonellau gwybodaeth am y cymunedau y gweithir gyda hwy

Materion pŵer, anghydraddoldeb a chyfiawnder

9 persbectifau a ddefnyddir i esbonio ffactorau strwythurol a'r cysylltiadau rhyngddynt

10 sut mae ffactorau strwythurol yn effeithio ar gymunedau

11 hawliau i osod eich agendâu eich hun a pharhau'n annibynnol

12 ffyrdd o gefnogi grymuso cymunedol a hwyluso cynnwys y gymuned

13 ffyrdd o feithrin parch a deialog rhwng cymunedau trwy archwilio hanes a phersbectifau gormes

14 sut gall credoau, gwerthoedd a rhagfarnau tuag at wahanol gefndiroedd, diwylliannau, ffydd a thraddodiadau effeithio ar berthnasoedd gwaith

Gwerthoedd

Seiliwyd datblygu cymunedol ar gyfres o werthoedd sy'n ei osod ar wahân i weithgareddau eraill, a all fod yn gysylltiedig, yn y gymuned. Mae'r gwerthoedd hyn yn greiddiol i ddatblygu cymunedol, ac yn darparu sylfaen ar gyfer pob un o'r safonau. Y gwerthoedd yw;

- 1 Cyfiawnder cymdeithasol a chydraddoldeb
- 2 Gwrthweithio camwahaniaethu
- 3 Grymuso cymunedol
- 4 Gweithredu ar y cyd
- 5 Gweithio a dysgu gyda'n gilydd

Mae'r enghreifftiau canlynol yn dangos sut gallai pob un o'r gwerthoedd datblygu cymunedol lywio ymarfer yn y safon hon. Nid yw'r gosodiadau hyn yn rhan o'r gofynion asesu.

- 1 bod ymarferwyr yn sicrhau'r wybodaeth ddiweddaraf ynghylch newidiadau i'r boblogaeth leol ac yn ystyried y ffordd orau o ymateb i anghenion sydd newydd eu nodi
- 2 bod ymarferwyr yn derbyn cyfrifoldeb am ymestyn allan i gymunedau sydd ar y cyrion ac wedi'u heithrio, fel bod modd clywed eu lleisiau
- 3 bod gan gymunedau wybodaeth ddigonol i wneud penderfyniadau ynghylch pryd a sut mae ymgysylltu â chymunedau, grwpiau a chyrrff statudol eraill
- 4 bod yr anghenion, y buddiannau a'r pryderon sydd gan y gwahanol gymunedau yn llywio'r cynllunio gan gyrff statudol
- 5 bod ffyrdd gwahanol o ymateb i anghenion datblygu, cefnogi a hyfforddi gwahanol gymunedau yn cael eu cydnabod

Datblygwyd gan	NYA
Dyddiad cymeradwyo	28 Chwef 2015
Dyddiad Adolygu Dangosol	28 Chwef 2018
Dilysrwydd	Ar hyn o bryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	Learning Skills Improvement Service
RCU gwreiddiol	LSICD03
Galwedigaethau perthnasol	Gweithwyr Cymunedol Gwirfoddol, Grwpiau Cymorth Cymunedol
Cyfres/Set	Datblygu Cymunedol
Geiriau Allweddol	datblygu cymunedol; ymarferydd datblygu cymunedol; ymarfer datblygu cymunedol; gwerthoedd datblygu cymunedol; ymchwil datblygu cymunedol; ymgynghori ar ddatblygu cymunedol; grwpiau datblygu cymunedol; dulliau datblygu cymunedol